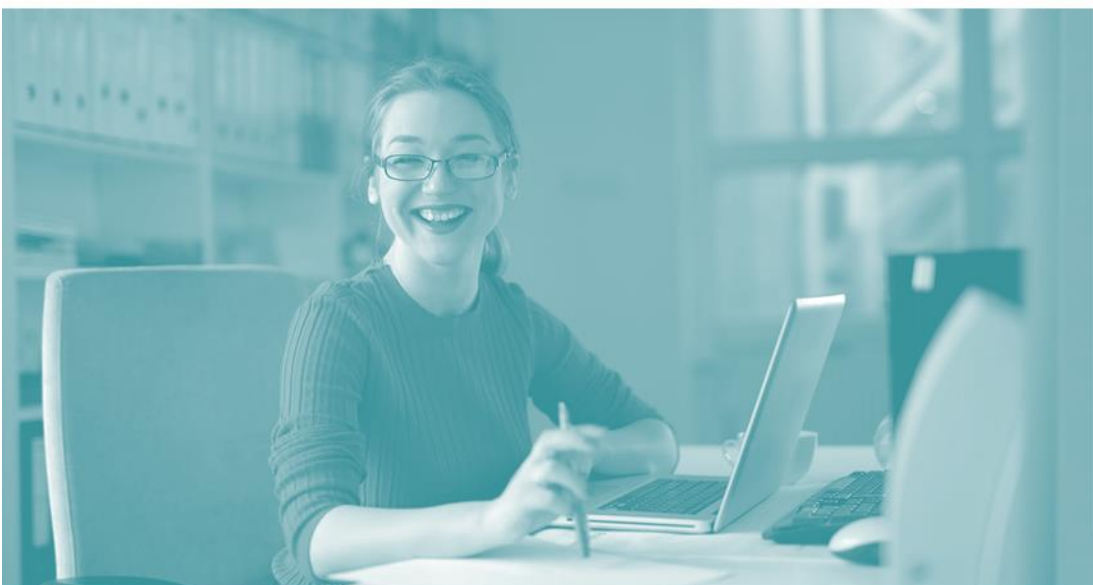

NAVÝŠENÍ PROSTŘEDKŮ
NA PLATY V REGIONÁLNÍM
ŠKOLSTVÍ ÚZEMNÍCH
SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ PRO
ROK 2021 – VYSVĚTLUJÍCÍ
MATERIÁL PRO **ŠKOLY**
A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Praha, 26. 1. 2021

NAVÝŠENÍ PROSTŘEDKŮ NA PLATY V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ PRO ROK 2021 – VYSVĚTLUJÍCÍ MATERIÁL PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

1. Navýšení prostředků na platy pedagogických pracovníků

MŠMT i v letošním roce pokračuje v zásadním zvyšování prostředků na platy pedagogických pracovníků škol a školských zařízení zřizovaných státem, obcí, dobrovolným svazkem obcí a krajem. **Pro rok 2021 jsou prostředky na platy navýšeny o 9 %.** Toto navýšení bylo v plném rozsahu promítnuto do [rozpisu financování škol](#) na tento rok. Objem prostředků pro konkrétní školy je veřejně dostupný [zde](#).

Celkové navýšení prostředků na platy o 9 % bude rozděleno **mateřským školám, základním školám, středním školám a školním družinám** na základě následujících principů:

- **Platové tarify:**

Platové tarify pedagogických pracovníků jsou od 1. ledna 2021 navýšeny o 4 %. Ředitel školy nebo školského zařízení v rozpisu z MŠMT obdrží potřebný objem finančních prostředků na platové tarify všech pedagogických pracovníků, které vykázal k 30.9.2020. V objemu těchto prostředků je zahrnuto i čtyřprocentní navýšení, tj. takové, které je promítnuto v platové tabulce č. 4 [nařízení vlády č. 341/2017 Sb.](#), a to v případě, že v dané právnické osobě **nedošlo k překročení** rozsahu vzdělávání (maximálního počtu hodin pedagogické práce tzv. PHmax), který je stát podle příslušných právních předpisů připraven financovat.

- **Nárokové nadtarifní složky platu (příplatky za třídnictví, příplatek za vedení, specializační příplatek apod.) Více než čtvrtinu z celkového navýšení o 9 % směřuje MŠMT do nárokových nadtarifních složek platů pedagogických pracovníků.** Jedná se o naplňování dlouhodobé strategie. Zároveň chceme takto zohlednit specifika období vzdělávání distančním způsobem. Vytvoříme finanční prostor pro ředitele školy systémově navyšovat třídním učitelům v základních školách, středních školách a konzervatořích **příplatek za třídnictví¹**, popřípadě také specializační příplatky pro pedagogy vykonávající specializované pozice. Navýšený objem je určen také ke zvýšení příplatků za vedení vedoucím pracovníkům ve školách, zejména **ředitelům škol**.

- **Nenárokové nadtarifní složky platu (osobní příplatky, mimořádné odměny)**

Poslední část celkového objemu finančních prostředků na navýšení platů pedagogických pracovníků je směřována do normativů na nenárokové složky platu. **Pokračujeme tím ve vytváření prostoru pro ředitele školy či školského zařízení cíleně finančně motivovat a ocenit kvalitní, aktivní a progresivní učitele, resp. další pedagogické pracovníky.** Tento normativ zohledňuje **přůměrnou naplněnost tříd a počet dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními 2. až 5. stupně**, tedy parametry zvyšující náročnost pedagogické práce v dané škole či školském zařízení.

Celý objem 9 % navýšení prostředků na platy pedagogických pracovníků **nebude tedy rozdělen zcela rovnoměrně** mezi všechny mateřské školy, základní školy, střední školy (konzervatoře) a školní družiny. Skutečný meziroční růst prostředků na platy pro konkrétní školu nebo školské zařízení ovlivní zejména případné meziroční změny v organizaci školy a školského zařízení a další výše popsané skutečnosti.

¹ A to v tuto chvíli v rámci rozpětí stanoveného v § 8 odst. 2 písm. a) nebo b) nařízení vlády č. 341/2017 Sb. MŠMT však v současné době připravuje věcný návrh změny tohoto nařízení vlády, kterou by mělo dojít k úpravě rozpětí tak, aby byla adekvátně zohledněna náročnost činností spojených s postavením třídního učitele.

Stejně jako v předchozích letech zůstává na **rozhodnutí ředitele školy nebo školského zařízení** (jako zaměstnavatele), jakým způsobem bude jemu přidělený objem finančních prostředků na platy rozdělen mezi jednotlivé pedagogické pracovníky školy či školského zařízení – samozřejmě při respektování nařízení vlády č. 341/2017 Sb., pokud jde o výši tarifního platu a nárokových nadtarifních složek platu, a **při respektování vnitřních platových předpisů a zákonných zásad pro odměňování**.

Normativně financované školy a školská zařízení

ZUŠ a VOŠ jsou ze státního rozpočtu i nadále přidělovány finanční prostředky normativně podle počtu žáků a studentů. Odpovídající objem finančních prostředků na navýšení platů pedagogických pracovníků se promítne do „**centrálních**“ **normativů stanovených MŠMT**. Nárůst objemu pro konkrétní školu je ovlivněn zejména případnou změnou v počtu žáků či studentů školy.

V případě **školských zařízení** financovaných prostřednictvím **krajských normativů** (školní kluby, střediska volného času, školská poradenská zařízení apod.) promítne MŠMT odpovídající objem finančních prostředků na navýšení platů pedagogických pracovníků do tzv. **republikových normativů**, jejichž prostřednictvím MŠMT rozděluje finanční prostředky na tyto školské služby jednotlivým krajským úřadům. Krajské úřady následně na základě vyhláškou stanovených parametrů stanoví konkrétní krajské normativy na vymezené „jednotky výkonu“.

2. Navýšení prostředků na platy nepedagogických pracovníků

Pokračujeme také v zásadním zvyšování prostředků na platy nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných státem, obcí, dobrovolným svazkem obcí a krajem, které jsme pro rok 2021 je navýšili o 4 %. Toto navýšení bylo v plném rozsahu promítnuto do rozpisu financování škol na tento rok.

Na rozdíl od pedagogů, u nepedagogických zaměstnanců nedochází ke změně příslušné platové tabulky v příloze č. 1 [nařízení vlády č. 341/2017 Sb.](#)

3. Rozpis prostředků na pedagogickou intervenci

Nad rámec výše uvedeného 9% navýšení objemu na platy pedagogických pracovníků MŠMT promítne do **normativu na nenárokové složky platu pedagogických pracovníků základních škol a středních škol pro rok 2021** celkový objem finančních prostředků vynakládaných v předchozím období na normovanou finanční náročnost podpůrného opatření Pedagogická intervence tak, aby měl ředitel základní školy i nadále zachován prostor pro finanční zohlednění realizace pedagogické intervence v 1. stupni podpůrných opatření pro konkrétní pedagogické pracovníky školy či školní družiny (či školního klubu).

Z [rozpisu rozpočtu regionálního školství na rok 2021](#) je konkrétně zřejmé, jaký objem a jakým způsobem je do normativů na nenárokové složky platu učitelů rozepsán.

4. Navýšení prostředků na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV)

V neposlední řadě dochází ze strany MŠMT v roce 2021 k výraznému a věříme, že trvalému, **navýšení prostředků na ostatní neinvestiční výdaje škol (ONIV)**, z kterých školy mohou hradit například tzv. zážitkovou pedagogiku či dopravu na školu v přírodě nebo plavání. Navýšení ONIV umožní také pořídit školní potřeby poskytované žákům 1. tříd základních škol ve větším rozsahu nebo tyto prostředky využít na zlepšení vybavení digitálními učebními pomůckami a navázat tak v případě základních škol a nižších stupňů gymnázií na mimořádné finanční prostředky poskytnuté školám v roce 2020. Navýšením prostředků na ONIV je také zohledněna změna v proplácení tzv. náhrad za nemoc.

5. Co z výše uvedeného vyplývá?

Připomínáme, že:

- Smyslem reformy financování regionálního školství územních samosprávných celků, která byla spuštěna v kalendářním roce 2020, bylo co nejdříve (již v lednu) poskytnout ředitelům škol informaci o tom, s jakým objemem prostředků na tzv. přímé výdaje na vzdělávání mohou v celém kalendářním roce počítat.
- Nový systém je založený na financování **reálného objemu výuky a reálné výše tarifních platů pedagogů** v MŠ, ZŠ, ŠD, SŠ a konzervatořích a zajistí tak školám dostatek finančních prostředků pro zajištění kvalitní výuky i pro odpovídající odměňování jejich pracovníků.
- MŠMT přímo rozepisuje každé jednotlivé MŠ, ZŠ, ŠD, SŠ a konzervatoři objem prostředků **na skutečný počet jejich pedagogů, pokud hodinové vyjádření jejich úvazků (přímé pedagogické činnosti) nepřekročí stanovený maximální rozsah**. Objem poskytnutých prostředků také v roce 2021 podruhé ve 20 leté historii respektuje reálné zařazení pedagogů školy do platových tříd a stupňů (zkušenější pedagogický sbor tak nemá negativní dopad na výši poskytovaných prostředků na nadtarifní složky platu).
- MŠMT dále rozepisuje každé jednotlivé MŠ, ZŠ, ŠD, SŠ a konzervatoři normativně stanovené prostředky **na ostatní nárokové složky a nenárokové složky platu, a to podle počtu pedagogů**. Prostředky na další složky platu tak vždy škola dostane vedle prostředků na tarifní složky platu a ředitel školy tak má garanci, že nebude zajišťovat tarifní složky platu pedagogů na úkor prostředků na další složky platu (zejména motivační).
- Objem prostředků **na platy nepedagogických zaměstnanců** (u MŠ, ZŠ, SŠ, konzervatoři a VOŠ) MŠMT rozepisuje na každou jednotlivou školu prostřednictvím **normativu** složeného z normativu na ředitelství, další pracoviště a třídu (studenta u VOŠ). Tento princip umožňuje **reálnější zohlednění skutečné potřeby** nepedagogické práce konkrétní školy a nenutí ředitele školy z prostředků na platy pedagogů dofinancovávat platy nepedagogů.

Nový mechanismus tedy umožňuje ředitelům škol státem poskytované prostředky na platy **rovnoměrně rozložit do celého kalendářního roku**. Vytváří předvídatelný prostor pro střednědobé plánování v oblasti platové politiky, zejména vůči pedagogickým pracovníkům škol, pro navýšení zvláštních příplatků, příplatků za vedení nebo osobních příplatků, ale také pro výplatu případných mimořádných odměn v průběhu roku.

Tento transparentní způsob financování škol **umožňuje rovněž z veřejně dostupných zdrojů na webových stránkách MŠMT získat**

- **zřizovatelům přehled o objemu prostředků rozepsaných ministerstvem jimi zřizované škole;** navíc mohou tento rozpis také porovnat jak s dalšími jimi zřizovanými školami, tak školami napříč jednotlivými zřizovateli,
- **pedagogickým pracovníkům školy přehled o objemu prostředků rozepsaných ministerstvem jimi zřizované škole a zároveň mají možnost získat srovnání s jinými podobně organizovanými školami;** toto srovnání přispívá k věcné diskusi uvnitř školy o způsobu organizace školy, případně o nastaveném způsobu odměňování v rámci školy.

MŠMT si je vědomo, že rok 2020 byl poznamenán dopady pandemie Covid-19 a přechodem na nový způsob financování, o němž přes výraznou informační kampaň MŠMT v letech 2018 a 2019 měla řada ředitelů, ale i správních úřadů, pochybnosti. Ani v lednu 2020 zveřejněný rozpis řadu ředitelů nepřesvědčil o tom, že se na tyto údaje mohou spolehnout. Jelikož řada škol byla značně znejistěná situací vzniklou pandemií Covid-19.

Závěr roku 2020 pak signalizoval, že celá řada škol pochopila, že žádná snížení rozpočtu prostředků na platy z důvodu pandemie nehrozí.

Data totiž ukazují, že ani v roce 2020 nedošlo k výrazné změně ve způsobu odměňování oproti předchozím letům (ve 3. čtvrtletí podíl nadtarifní složky 10 %). **I v roce 2020 byla značná část objemu prostředků na nadtarifní složky platu ponechána k vyplacení v závěru kalendářního roku.** Rozdíl je ovšem v tom, že zatímco v minulých letech tyto prostředky byly zpravidla z velké části ponechány v rezervě krajského úřadu a před koncem roku plošně rozděleny školám k výplatě mimořádných odměn, v roce 2020 byly již tyto prostředky přímo v „rezervě“ školy. Přitom školy v zásadě od počátku roku 2020 věděly, s jakým objemem finančních prostředků v tomto ohledu budou po celý kalendářní rok hospodařit a prostředky na nadtarifní složky platů mohly rozdělovat v průběhu roku.

Je zřejmé, že s pandemií Covid-19 se bude školství potýkat i v roce 2021, **nicméně MŠMT stejně jako v roce 2020 do konce ledna 2021 zveřejnilo podrobný rozpis na jednotlivé školy tak, aby ředitelé škol mohli už od počátku roku 2021 přistoupit k úpravě nadtarifních složek platu pedagogických pracovníků školy,** a to jak v oblasti nárokových příplatků, tak při nastavení výše osobního příplatku či průběžného systému mimořádných, příp. cílových odměn tak, aby nedocházelo k jednorázovému vyplacení odměn na konci kalendářního roku.

K tomu má rovněž přispět výše popsaný způsob rozdělení 9% navýšení platů pro rok 2021 na platové tarify a nárokové nadtarifní složky platu a nenárokové nadtarifní složky platu, který zároveň umožní ředitelům si vyčlenit nezbytnou rezervu.

Odměňování patří mezi standardní nástroje personálního řízení, a to jak na úrovni řadových zaměstnanců, tak samozřejmě také u vedoucích zaměstnanců. **Cílem MŠMT tedy je, aby se průměrný podíl nadtarifní složky platu pedagogických pracovníků v roce 2021 zase o něco více přiblížil 20 % podílu. Poměr 80 % nárokových a 20 % nenárokových složek platu z dlouhodobého hlediska představuje účinný nástroj personální politiky, který umožňuje ředitelům škol odměňovat kvalitní práci konkrétních pedagogů.**

Od ředitelů škol pak MŠMT očekává, že budou klást větší důraz na adekvátní odměňování zaměstnanců školy v průběhu kalendářního roku (nárokové a nenárokové příplatky a odměny) a že k tomuto efektivně využijí **vnitřního platového předpisu** podle § 305 zákoníku práce.

Vnitřní platový předpis obsahuje zejména:

- konkretizaci obecně formulovaných ustanovení právních předpisů na situaci a podmínky konkrétního zaměstnavatele (školy),
- vymezení konkrétní výše některých složek platu tam, kde právní předpis stanoví jeho výši v rozpětí (příplatek za třídnictví, příplatek za vedení, specializační příplatek), a podmínek, za kterých je tato konkrétní výše použita,
- vymezení podmínek pro přiznání nenárokových složek platu (osobní příplatek, mimořádné odměny, cílové odměny).

S ohledem na výše uvedené může vnitřní platový předpis sloužit jako účinný nástroj k

- systémovému sdělování informací zaměstnancům a systémovému řízení školy (například předcházení opakovaným dotazům spojeným s příplatky, zařazováním do platové třídy a platového stupně, kritériím pro přiznávání nenárokových složek platu).

6. Porovnání výše platů ve školství

Celá řada médií a zájmových organizací má snahu vytvářet obraz o neatraktivitě finančního ohodnocení učitelské profese. Tento obraz byl nepochybně dlouhou dobu pravdivý, ale věříme, že poslední roky a rok 2021 ukazují, že tento obraz už je více mediální než skutečný. Český statistický úřad zveřejnil v polovině prosince roku 2020 analýzu “Mzdy učitelů v regionálním školství - 2012 – 2019”², která pracuje nejen s průměry, ale také více vypovídajícími mediány mezd a platů.

Tato analýza se zaměřila zejména na oblast mateřských, základních a středních škol. Ze srovnání mediánu platové sféry ve školství s mediány v národním hospodářství vyplývá, že medián platu učitele na základní a střední škole dosahoval v roce 2019 zhruba 94 % mediánu mezd vysokoškoláků (magisterský či doktorský stupeň). V případě průměrů je pak výsledek o zhruba 10 p. b. horší. V případě učitelů a učitelek mateřských škol je poměr jiný, což je primárně dáno vzdělanostní strukturou učitelů/učitelek v mateřských školách.

Je důležité připomenout, v oblasti mateřských škol lze obtížně porovnávat s ostatními zeměmi EU s ohledem na odlišnosti v postavení učitelů/učitelek mateřských škol a jiných výchovných pracovníků v předškolních zařízeních a požadavcích na jejich kvalifikaci v jednotlivých zemích. Od roku 2020 se navíc zlepšily podmínky pro organizaci práce v mateřských školách, pro zajištění překryvu pedagogické práce a byl vytvořen prostor pro další zvýšení kvality práce díky snížení počtu dětí na učitele/učitelku.

Jsme přesvědčeni, že díky 10 % růstu platů pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v roce 2020 a dalšímu 9 % růstu v roce 2021 bude za rok 2021 uvedená statistika v případě mediánu hovořit ve prospěch učitelů mateřských, základních i středních škol a v případě průměru dojde v případě učitelů základních a středních škol k výraznému přiblížení ke 100 %, byť tato statistika není díky některým extrémním mzdám v soukromém sektoru vypovídající.

² dostupné zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/mzdy-ucitelu-v-regionalnim-skolstvi-20122019>

Rok	Průměrný hrubý plat			Medián hrubého měsíčního platu		
	MŠ	ZŠ	SŠ	MŠ	ZŠ	SŠ
	poměr k průměru / mediánu mezd zaměstnanců s vysokoškolským* vzděláním v ČR celkem (%)					
2012	68,2	78,5	81,4	78,7	90,4	92,8
2013	68,1	78,8	81,2	78,5	90,9	92,4
2014	68,2	79,3	81,4	78,1	90,9	92,1
2015	66,6	78,4	80,3	76,4	90,4	91,5
2016	66,2	78,4	80,0	76,0	90,3	91,4
2017	65,7	78,3	79,1	75,7	90,6	90,8
2018	66,6	79,2	80,6	76,3	91,1	92,0
2019	70,0	84,1	85,5	77,8	93,8	94,6

* magisterským nebo doktorským

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

Jelikož je oblast školství výrazně feminizována, Český statistický úřad se ve své analýze zaměřil i pouze na oblast učitelek a jejich kolegyň v národním hospodářství. Zde díky výrazné nerovnosti v odměňování žen v soukromé sféře byl medián mezd a platů učitelek na základních a středních školách zcela srovnatelný s mediánem mezd vysokoškolsky vzdělaných žen v národním hospodářství. V případě průměru se pak učitelky pohybovaly na téměř 90 % mezd vysokoškolsky vzdělaných žen v národním hospodářství.

Rok	Průměrná hrubá měsíční mzda				Medián hrubé měsíční mzdy			
	MŠ ¹⁾	ZŠ ¹⁾	SŠ ¹⁾	pro SVP ²⁾	MŠ ¹⁾	ZŠ ¹⁾	SŠ ¹⁾	pro SVP ²⁾
	poměr k průměru / mediánu mezd zaměstnankyň s vysokoškolským* vzděláním v ČR celkem (%)							
2012	65,8	76,1	77,1	80,0	79,9	92,1	93,5	96,3
2013	66,4	77,2	78,6	80,3	79,8	92,5	93,9	96,1
2014	67,1	78,3	79,4	80,6	79,9	93,2	93,9	96,3
2015	66,4	78,5	80,0	80,5	78,7	93,3	94,9	96,1
2016	66,7	79,3	80,6	81,9	78,3	93,3	94,5	96,9
2017	66,9	80,2	80,9	82,1	78,0	93,8	94,2	96,6
2018	68,3	82,9	84,5	84,8	78,9	95,4	96,6	98,3
2019	71,7	87,9	89,4	88,9	81,6	99,4	100,7	101,5

¹⁾ bez učitelek pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

²⁾ zahrnuje učitelky pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
 . značí nedostupný údaj

* magisterským nebo doktorským

Zdroj: ČSÚ podle údajů ze Strukturální mzdové statistiky

7. Závěr

Výše popsané kroky jsou v souladu se Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, v níž je výslovně jako jeden z nástrojů ke zvýšení atraktivity pedagogických profesí a získání kvalitních nových učitelů stanoven i růst prostředků na platy a vyšší podíl finančních prostředků do nadtarifních složek tak, aby ředitelé mohli zohlednit kvalitní práci pedagogů.

Věříme, že i v této nelehké době přispěje letošní rozpis finančních prostředků na platy pedagogických pracovníků i nepedagogických zaměstnanců v regionálním školství k postupnému naplnění těchto cílů a ke zvýšení kvality vzdělávání.